

**Leszek Krzyżaniak, R. Haaland, B.
Rostkowska, T.
Dzierżykray-Rogalski, E.
Promińska, W. Jerke**

Kadero (Sudan)

Informator Archeologiczny : badania 9, 317-318

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały zabytkowe zostały złożone w następujących instytucjach:
IHKM PAN, Southern Methodist University i Egyptian Museum.

KADERO /Sudan/

Stacja Archeologii Śródziemno-
morskiej U.W. w Kairze,
Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania wykopaliskowe prowadził dr Leszek Krzyżaniak /autor sprawozdania/ przy współudziale dr R. Haaland /Bergen/ i mgr B. Rostkowskiej. Badania antropologiczne prowadzili prof. dr T. Dzierżykraj-Rogalski i doc. dr hab. E. Promińska. Dokumentację fotograficzną wykonał W. Jerke. Czwarty sezon badań. Osada wraz z cmentarzyskiem z przełomu IV i III tysiąclecia p.n.e. oraz cmentarzysko meroickie z I połowy I tysiąclecia n.e.

Badania wykopaliskowe prowadzono w osadzie i na współczesnym jej cmentarzysku neolitycznym z około 3000 p.n.e., oraz na cmentarzysku z czasów późnmeroickich /I połowa I tysiąclecia n.e./.

Nowym elementem w inwentarzu osady neolitycznej było odkrycie palenisk zbudowanych z fragmentów kamiennych niecek i rozcieraczy żarnowych. Wokół palenisk znaleziono liczne kości zwierzęce oraz muszle małży nilowych i ślimaków - zarówno wodnych jak i lądowych, które niewątpliwie były tutaj także konsumowane. Oprócz ceramiki i wyrobów kamiennych, w osadzie znaleziono także dalsze, liczne kości zwierząt udomowionych, głównie bydła /Bos/. Osada w Kadero zawiera pozostałości najstarszej, w tej chwili, w Afryce - poza Egiptem - dobrze rozwiniętej gospodarki wytwórczej opartej o intensywny chów bydła i najprawdopodobniej także uprawę tropikalnych roślin zbożowych.

Na cmentarzysku neolitycznym, usytuowanym głównie na stoku wzgórza zajętego przez współczesną osadę, odkryto 4 dalsze pochówki szkieletowe. Wyposażone one były w ceramikę naczyniową typową w inwentarzu lokalnej osady.

Nowym elementem na stanowisku w Kadero było odkrycie 15 pochówków szkieletowych z czasów późnmeroickich. Usytuowane one były na zachodnim stoku wzgórza. Ciała zmarłych grzebano w pozycji z nogami nieco podkurczonymi, głową do południa. Jeden z grobów męskich wyposażony był w pierścień kamienny naszony na kciuku prawej ręki oraz w żelazny

grot strzały do łuku. Pierścienie te, znane z ikonografii na monumentalnej architekturze świątynnej meroickiej, interpretuje się jako służące do ochrony palca w trakcie naciągania cięciwy łuku. Pozostałe wyposażenie tych grobów składało się z naczyń ceramicznych typu "kuchennego", miedzianych kolczyków, paciorków fajansowych i kamiennych noszonych jako naszyjniki, bransolet z paciorków kamiennych oraz kamiennej palety "kosmetycznej". Datowanie grobów meroickich w Kadero ułatwione jest dzięki znalezisku żelaznego grotu strzały do łuku; żelazne groty mają się upowszechniać w środkowym Sudanie o około II w.n.e.

NEA PAPHOS /Cypr/

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej Uni-
wersytetu Warszawskiego
w Kairze

Badania prowadził dr Andrzej Daszewski. Finansowała Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze. Dziesiąty sezon badań. Dzielnica miejska z IV w.p.n.e. - II w.n.e.

Odsłaniano w dalszym ciągu budowlę pałacową w jej skrzydle wschodnim i zachodnim.

W skrzydle wschodnim odsłonięto głównie wejście do pałacu. Jest to hall o długości 22,5 m i szerokości 5,5 m zakończony na południu i północy apsydalnie. Hall na całej swej długości jest pokryty posadzką mozaikową o bogatych wzorach geometrycznych. Jego ściany były pokryte białym tynkiem wapiennym, na którym zachowały się ślady malowideł o charakterze floralnym. Na zachód od hallu znajduje się pomieszczenie o charakterze atrium. Na jego ścianach zachowały się fragmenty malowanych tynków. Wokół basenu biegą posadzki mozaikowe o wzorach geometrycznych.

W skrzydle zachodnim odsłonięto pomieszczenie apsydalne z mozaiką figuralną przedstawiającą Posejdoną i Amfitrydę siedzących na potworze morskim. Nad ich głowami fruują dwa amorki. Mozaika jest datowana na III w.n.e.